

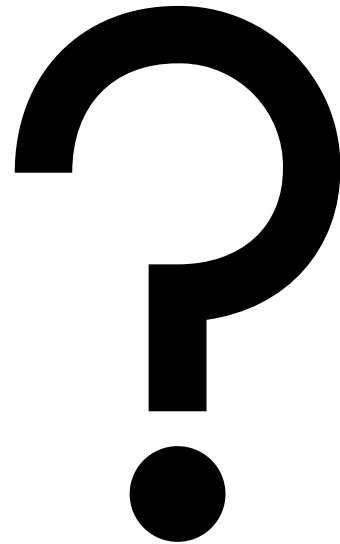
MUNI

JAK NA GERONTOLOGICKOU GRAMOTNOST

Centrum pro výzkum stárnutí (CERA) FSS MU

Lucie Vidovičová

Co už víme o stáří a starších lidech ?

Andrej Babiš je český politik a podnikatel slovenského původu, od prosince 2017 do prosince 2021 předseda vlády České republiky. Od října 2013 je poslancem Parlamentu České republiky a v letech 2014–2017 působil jako první místopředseda vlády a ministr financí v kabinetu Bohuslava Sobotky. [Wikipedie](#)

Datum narození: 2. září 1954 68 let, Bratislava, Slovensko

vidovicova@fss.muni.cz

William Henry Gates III, KBE, všeobecně známý jako Bill Gates, je americký podnikatel, investor a filantrop, někdejší spoluzakladatel společnosti Microsoft. Patří mezi nejbohatší lidi na světě, v lednu roku 2022 činil jeho majetek 108,1 miliard dolarů. [Wikipedie](#)

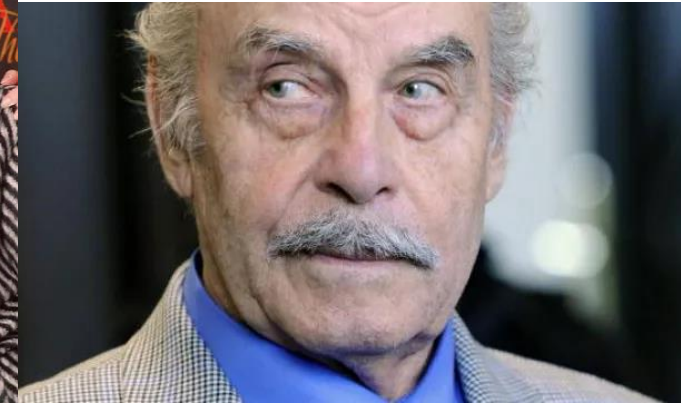
Datum narození: 28. října 1955 67 let, Seattle, Washington, USA

Jak na SOC, SAN, GEN?

Cher, rodným jménem Cherilyn Sarkisian je americká zpěvačka, skladatelka, tanečnice, herečka, producentka a módní symbol arménského původu. Někdy také označována jako bohyně popu, byla popsána jako ztělesnění ženské nezávislosti v oboru, ovládaném muži. [Wikipedie](#)

Datum narození: 20. května 1946 76 let, El Centro, Kalifornie, USA

Rakušan Josef Fritzl (86) má na svědomí jeden z nejděsivějších případů, který se v zemi odehrál. Nechutný násilník roky věznil ve sklepě svého domu v Amstetenu svou dceru Elizabeth (55), znásilňoval ji a mučil. Zplodil s ní sedm dětí.

<https://www.blesk.cz> › josef fritzl
[Josef fritzl - vše o tématu | Blesk.cz](#)

Datum narození: 9. dubna 1935 87 let, Amstetten, Rakousko

MUNI

Senior?

- Kdo je vlastně senior?
- Jak vypadá, kolik mu / jí je? Kde žije? Co rád večeří?

Senioři v sociologickém pohledu

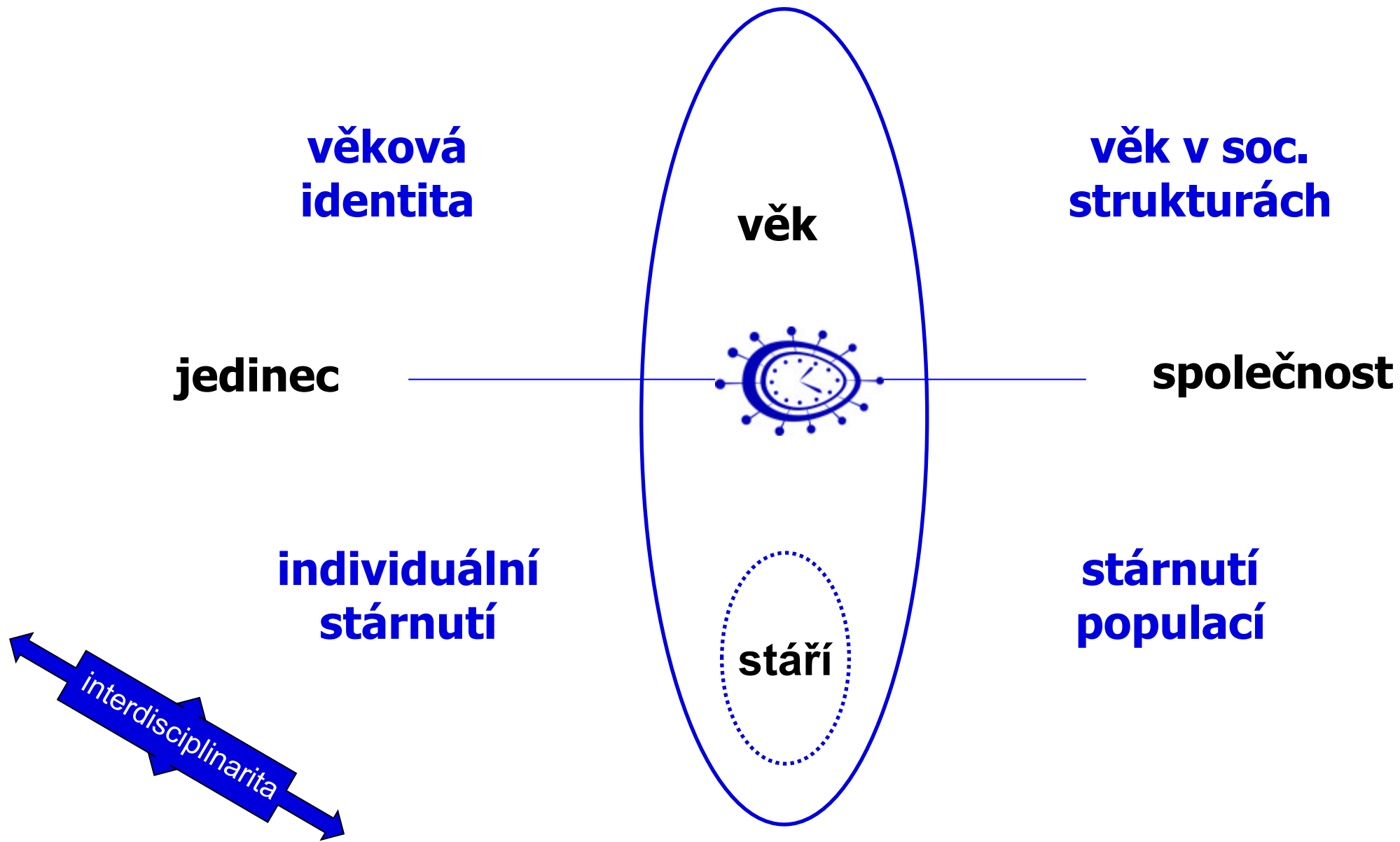

vidovicova@fss.muni.cz

Jak na SOC, SAN, GEN?

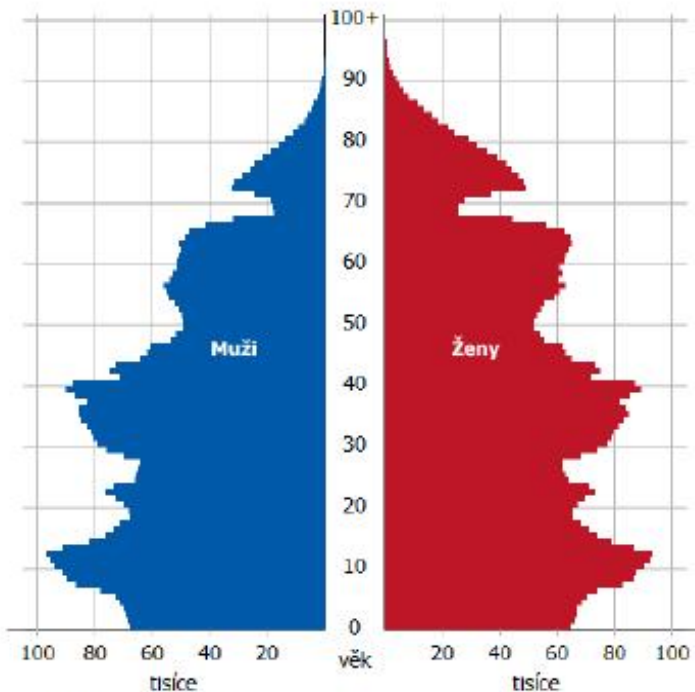
= sociální aktéři jednající v rámci sociálních struktur a institucí; nositelé sociálních rolí

MUNI

- česká populace stárne a bude nadále stárnout
- i přes prodlužování naděje dožití, i naděje dožití ve zdraví, stávající a budoucí realita nutně povede společnost k hledání **vhodných podmínek pro stárnutí a zajištění kvalitní péče seniorům**

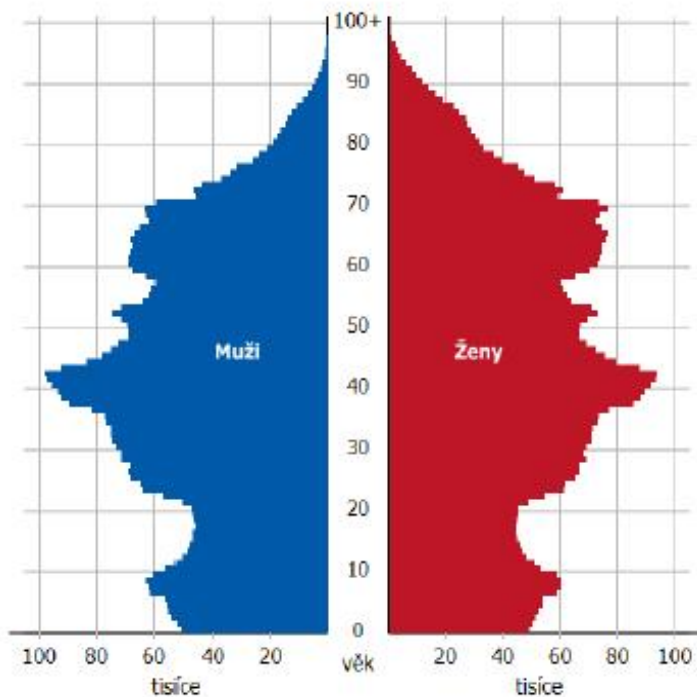
Projekce obyvatelstva k 1. 1. 1987
Česká republika

Věkové skupiny (1987)

věk	celkem	%	% žen
65+	1239797	12	62,3
15 - 64	6711373	64,9	50,4
<15	2392949	23,1	48,8

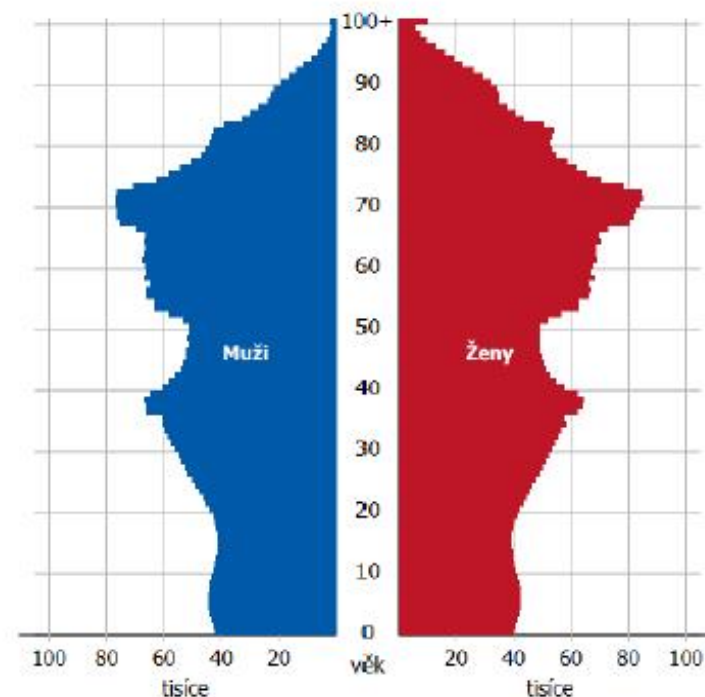
Projekce obyvatelstva k 1. 1. 2017
Česká republika

Věkové skupiny (2017)

věk	celkem	%	% žen
65+	1997368	19	58,1
15 - 64	6922570	65,7	49,3
<15	1615044	15,3	49,7

Projekce obyvatelstva k 1. 1. 2047
Česká republika

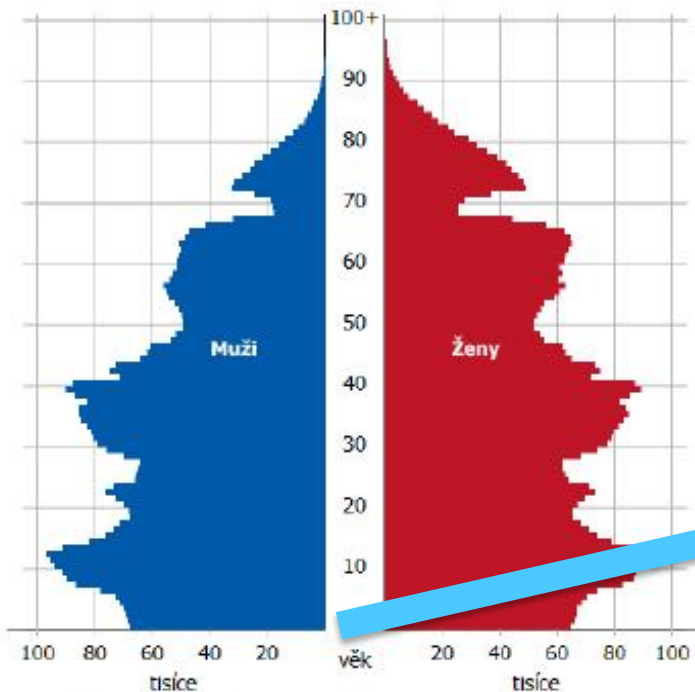

Věkové skupiny (2047)

věk	celkem	%	% žen
65+	3109177	31,4	54,6
15 - 64	5543733	55,9	49
<15	1260592	12,7	48,5

- česká populace stárne a bude nadále stárnout
- i přes prodlužování naděje dožití, i naděje dožití ve zdraví, stávající a budoucí realita nutně povede společnost k hledání **vhodných podmínek pro stárnutí a zajištění kvalitní péče seniorům**

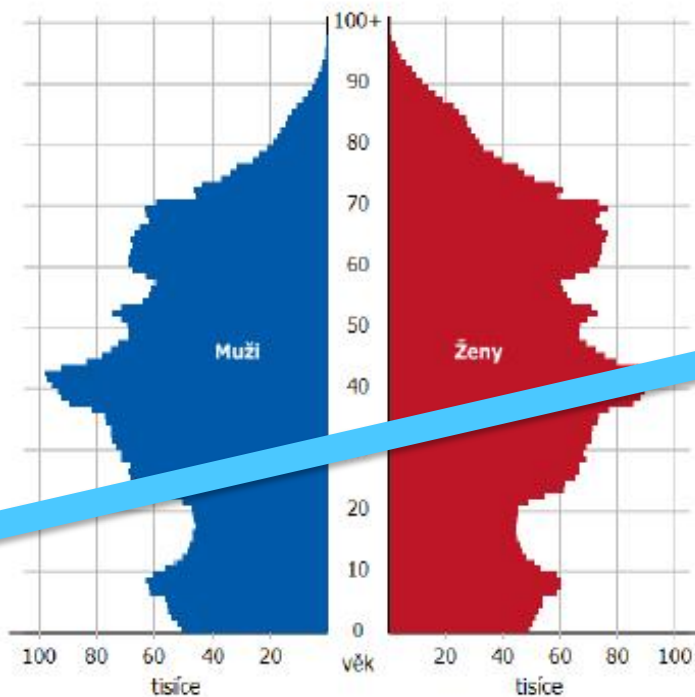
Projekce obyvatelstva k 1. 1. 1987
Česká republika

Věkové skupiny (1987)

věk	celkem	%	% žen
65+	1239797	12	62,3
15 - 64	6711373	64,9	50,4
<15	2392949	23,1	48,8

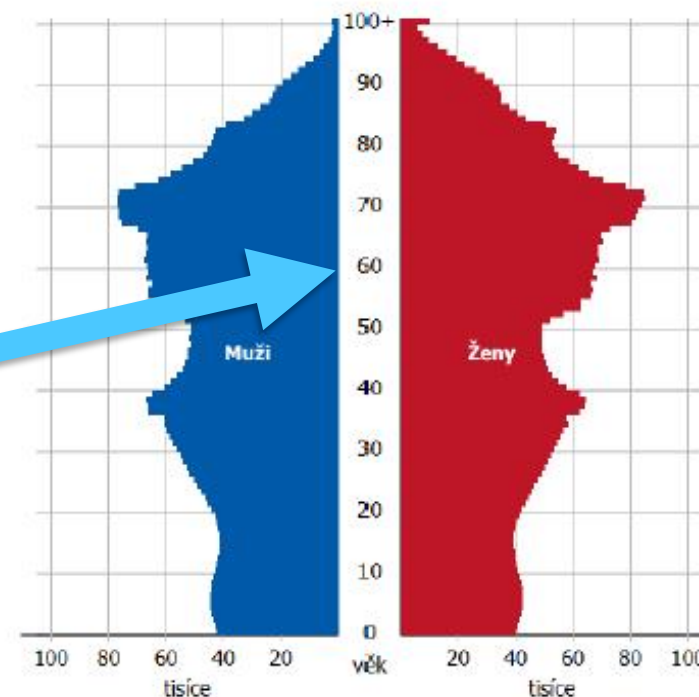
Projekce obyvatelstva k 1. 1. 2017
Česká republika

Věkové skupiny (2017)

věk	celkem	%	% žen
65+	1997368	19	58,1
15 - 64	6922570	65,7	49,3
<15	1615844	15,3	49,7

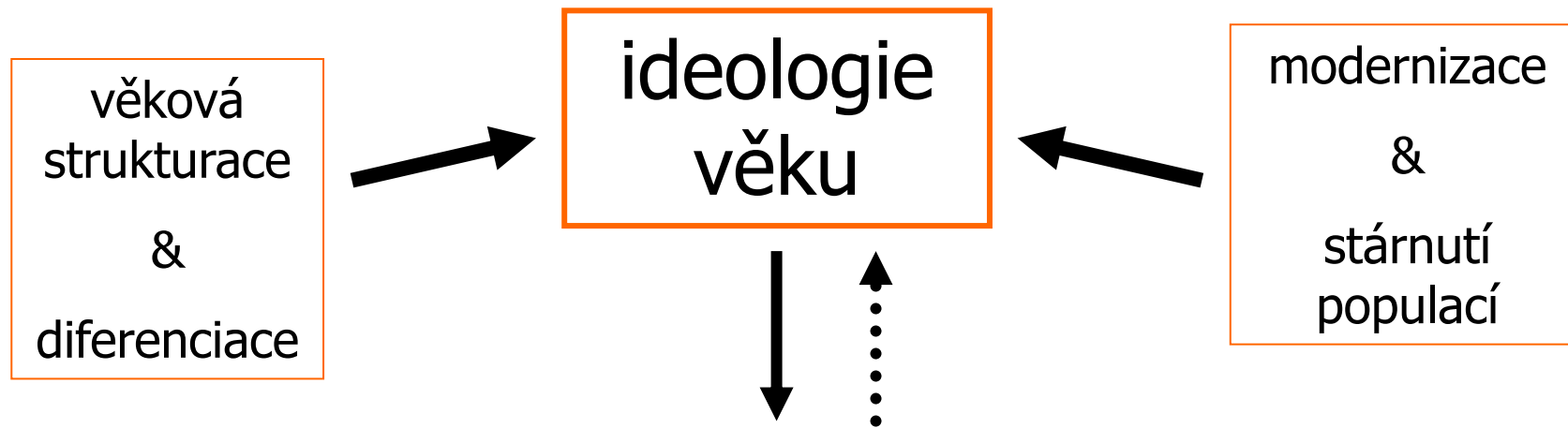
Projekce obyvatelstva k 1. 1. 2047
Česká republika

Věkové skupiny (2047)

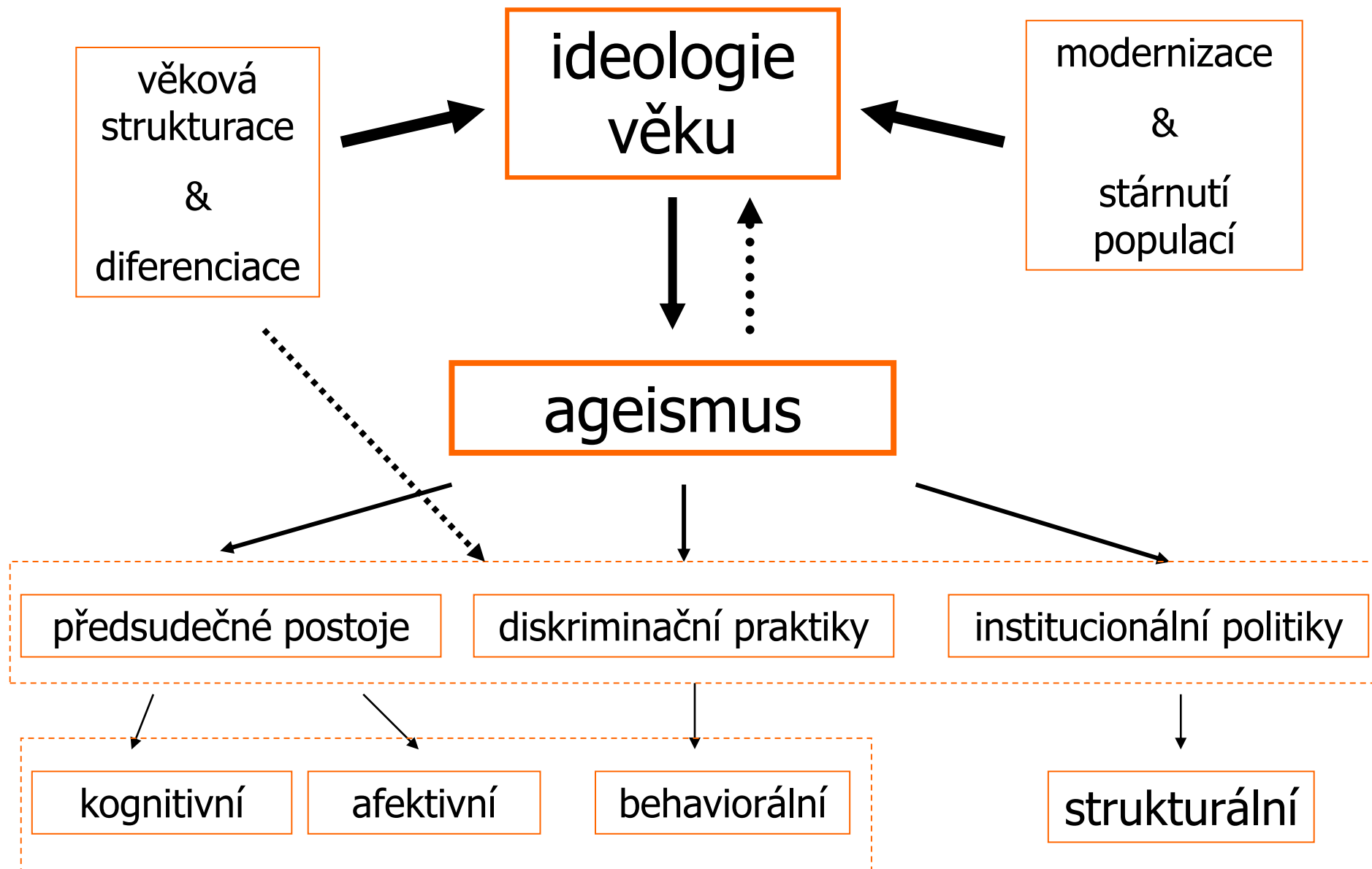
věk	celkem	%	% žen
65+	3109177	31,4	54,6
15 - 64	5543733	55,9	49
<15	1260592	12,7	48,5

Ideologie věku →
všudypřítomnost věku jako reakce na nový,
demograficky podmíněný, sociální řád.

legitimizace nerovného postavení věkových skupin
(teorie zájmů) (kritické pojetí)
vs.
schematický **obraz** sociálního řádu (Geertz 2000)

? – 1500 př. Kr.

New International Version Bible, Exodus 20:12

**Cti svého otce i matku,
abys byl dlouho živ na
zemi, kterou ti dává
Hospodin, tvůj Bůh.**

63 A.D.

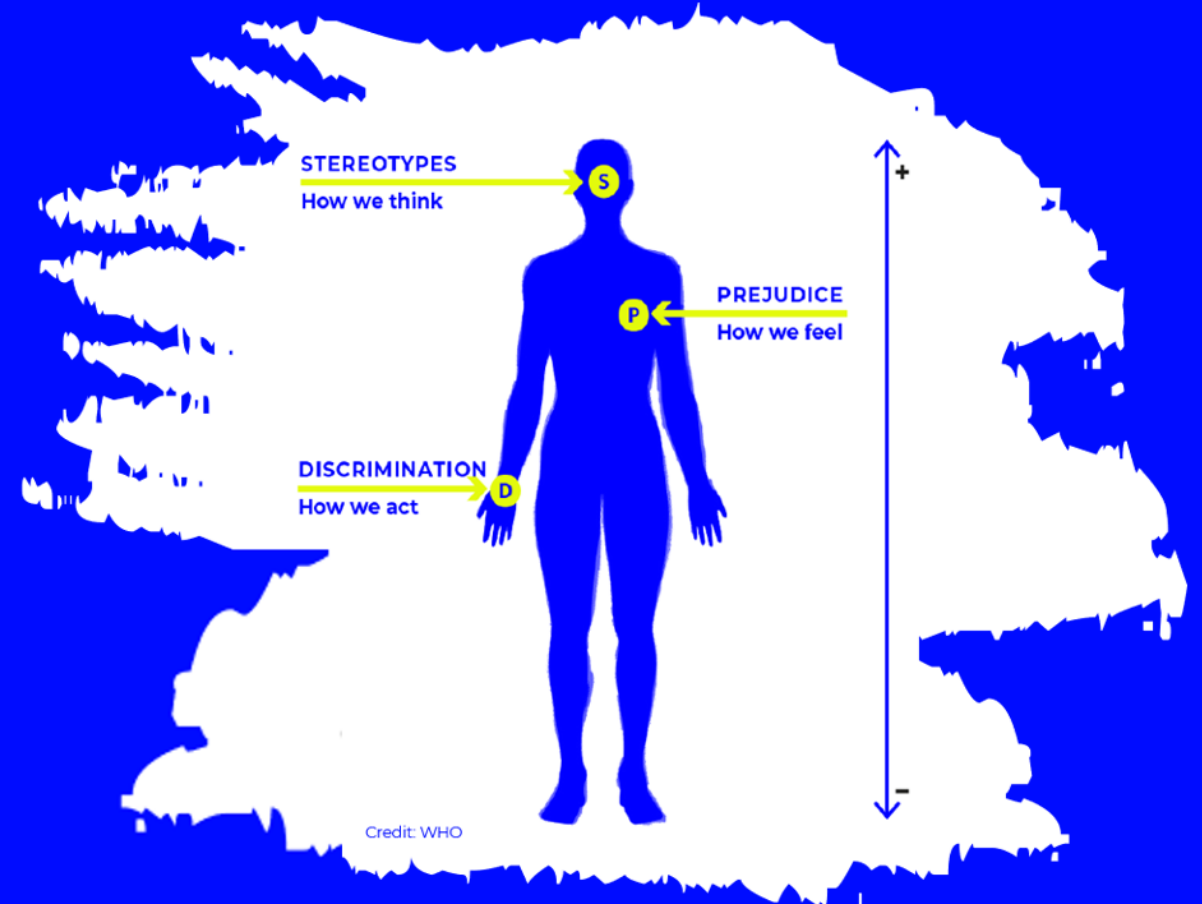
King James Bible, 1 Tim 4:12:

Nikdo ať tebou nepohrdá
proto, že jsi *mladý*; ale těm,
kdo věří, buď vzorem v řeči,
v chování, v lásce, ve víře, v
čistotě.

1968

Ageism

Ageism refers to **how we think** (stereotypes), **feel** (prejudice) and **act** (discrimination) towards others or ourselves based on **age**

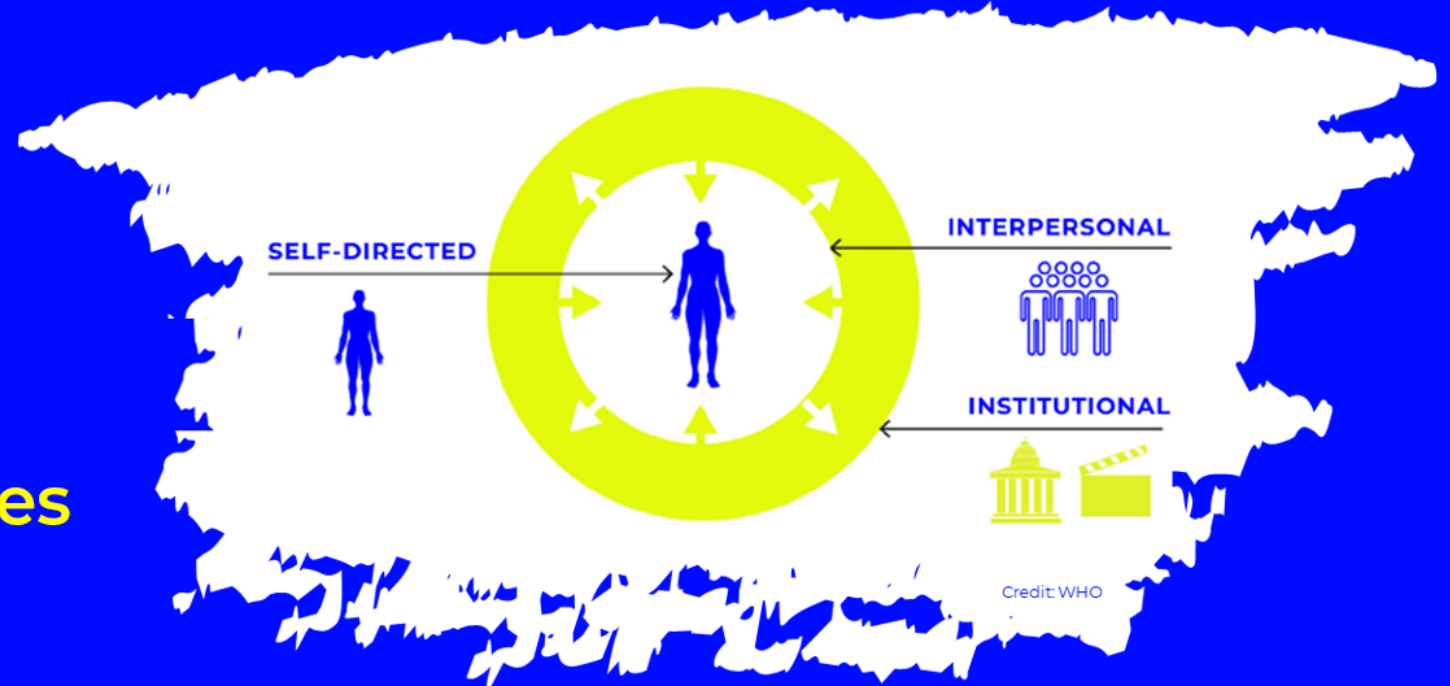

Ageism is everywhere

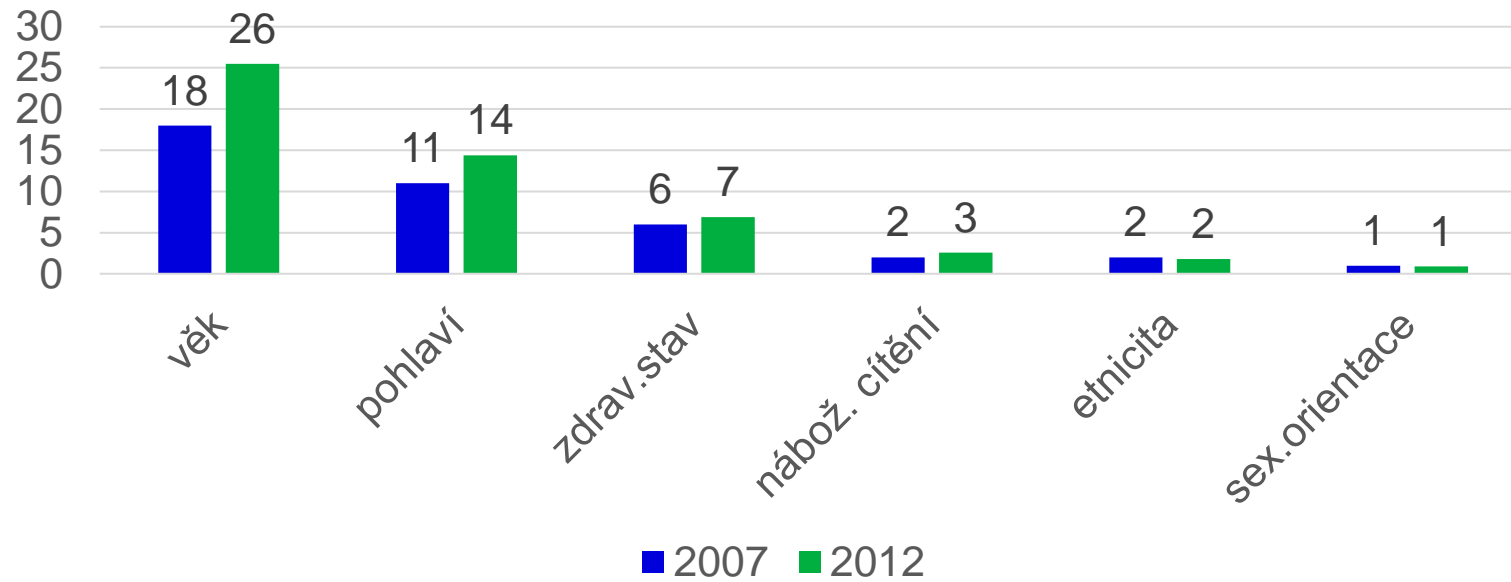

Ageism exists in our **institutions**, our **relationships** and **ourselves**

Ageism **affects people of all ages**

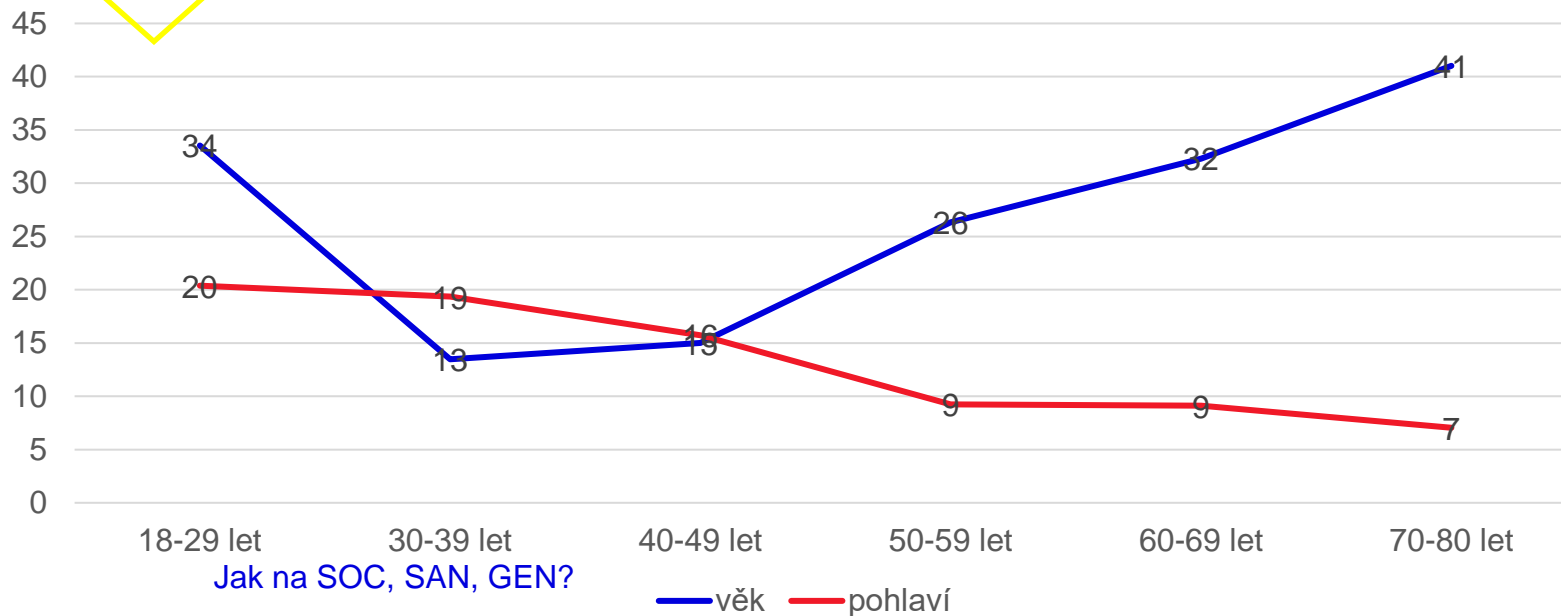
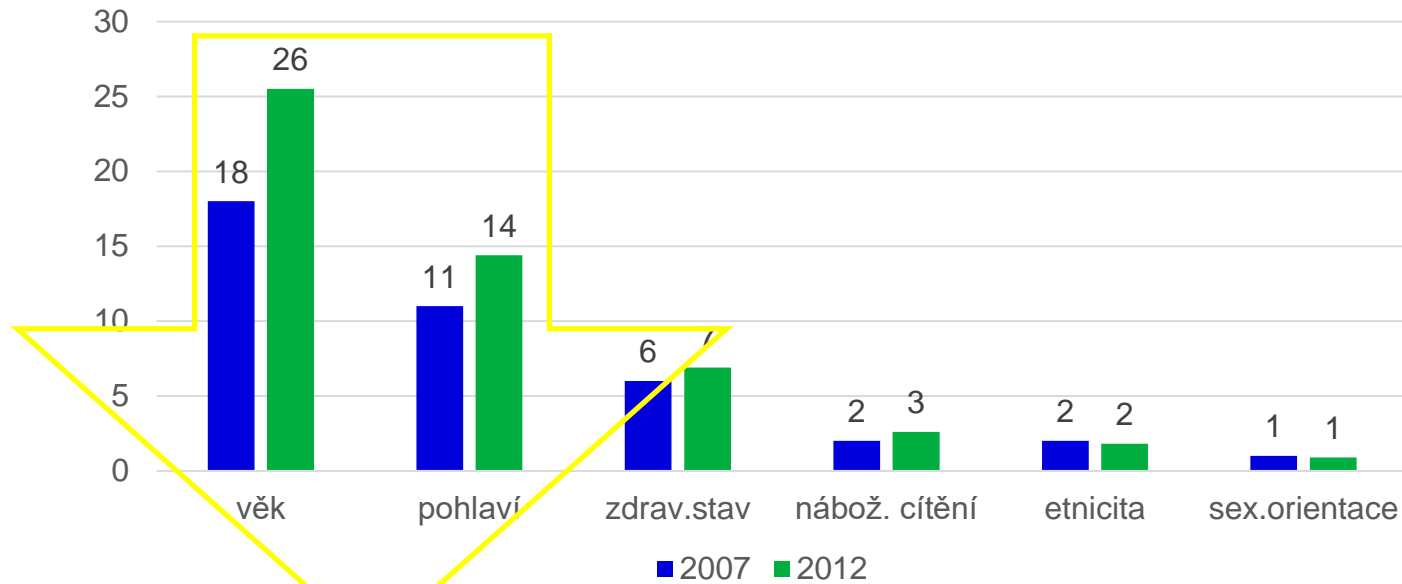

Někdy diskriminován/a na základě...?

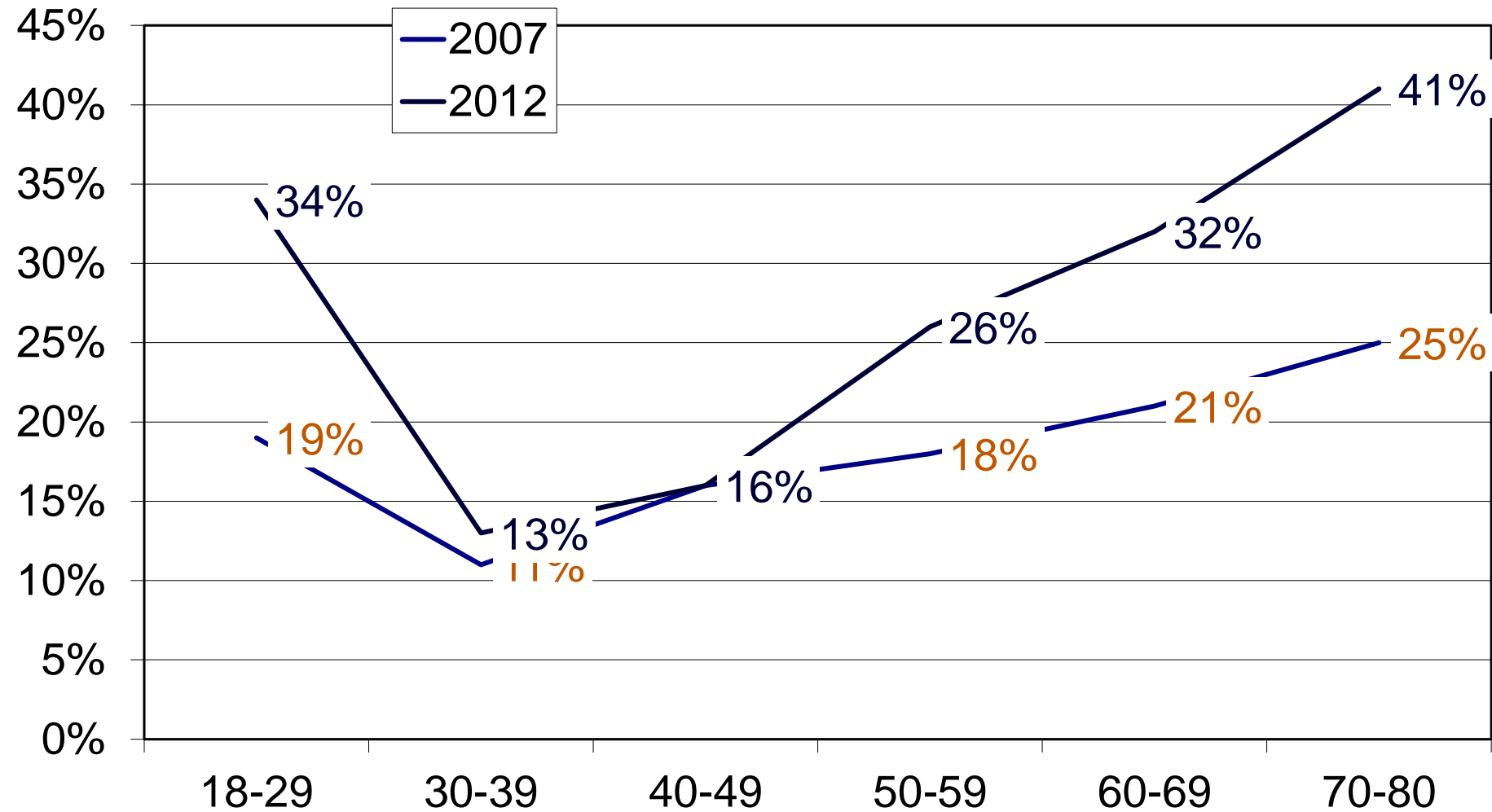

Někdy diskriminován na základě...?

Osobní zážitek diskriminace kvůli věku (2007/2012)

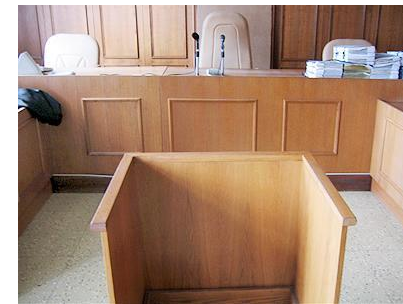

Nesmíte mu, slečno, říkat, že na sex je už starej. To je jasná diskriminace! /PRÁVO 17. září 2004/

Důchodce žaluje devatenáctiletou dívku za to, že ho odmítla

Němec podal soudní žalobu kvůli údajné diskriminaci.

foto: NOVINKY/Ondřej Lazar Krynek

Sedmasádesátiletého Němce Rolfa Edena tolik rozlítlo odmítnutí ze strany devatenáctileté Berlínanky, že na ni podal žalobu. Letitý milovník je totiž přesvědčen, že je to diskriminace podle věku.

28.10. 2007 16:39

BERLÍN - Dívka se ním po prohýřeném večeru ocitla v jeho bytě. Jakmile však Eden navrhl větší sblížení, **odmítla ho s tím, že je pro ni příliš starý.** "To bylo otřesné. Žádná žena mi nikdy něco podobného neřekla," zlobil se Eden při rozhovoru s novináři. Dotyčná totiž pošramotila jeho pověstné ego, neboť v padesátých a šedesátých letech byl nekorunovaným králem nočního života v západním Berlíně.

Stárnoucí playboy přiznává, že nepatří mezi nejmladší, ale dívka ho měla prý odmítnout poněkud kulantněji a nebýt tak explicitní. Vyhovovalo by mu něco ve stylu: "Promiň, ale nejsi můj typ."

Rolf Eden podal žalobu ve víře, že mu silně antidiskriminační německé zákony dají zapravdu.

Famous, [Novinky](#)

Pracovní trh...

...ekonomické organizaci práce v podobě životopisu zasílejte do 25.8.2017 na ema smidova@pamatnik-np.cz.

- Bezpečnostní agentura jme strážné i OZP. LOKA Praha, Stř. Čechy. Nástup ned, stabilní zaměstnání ka měsíčního příjmu. 720659905.
- Do zavedené hospody sportovním areálu na jmeme číšníka na kr./dl.týden, 16.0 Tel.775092830.
- Přijmeme truhláře lárný v Březí u Říčar východ. I bez praxe Tel. 736420700 info@techwood.cz
- EA hotel Tosca Praha2 přijme no ní/ho, nástup 1. 733146520, hd@tosca.eahote
- Přijmeme star kyně - nekuřač toalet - metro, t jeme: pečlivos vitalitu. V 777065670

...uská přijme od 1. září 2017 na plný úvazek učitele angličtiny s pedagogickým vzděláním úroveň C1. t.: 246090820, 246090805

- Přijmu pracovníky pro ostra hu prodejny - Václ. nám., P 1. Kr./dl. týd., 11.30-21.00 h. Dohoda 80 Kč/h., ŽL 95 Kč/h. Podmínkou čistý TR. Tel. 603421247
- Nabízíme práci v ostraze v Brandýse nad Labem! Až 150 Kč/hod. Vhodné i pro ženy. Práce ihned! Volejte 601 157 100
- Pro noční klub v Praze hledáme muže do 28 let na pozici společník a tanečník. Výdělký až 85.000 Kč měs. Nástup možný ihned. Tel. [redacted]
- BS přijme pracovníky na pozici strážný na DPP pro oblast Prahy 1, 2, 5, a 6. NÁSTUP IH-NED. Tel. 736750523
- ISS Středokluky, Praha - západ přijme od 28.8.2017 učitele AJ, M, IKT. Nabízíme ubytování a stravování v místě. T. 23391182, i@stredokluky@volny.cz

Are we conditioned to a
prejudice we're not aware of?

<https://youtu.be/mwNjYe7MM7Y>

„Ageism takes 7,5 years of the life span!“

Zdroj:

- Marshal, L. (2015) Thinking differently about ageing: changing attitudes through the humanities. The Gerontologist 55(4): 519-525;
- Levy, Slade, Kunkel, Kasl: Longevity Increased by Positive Self-Perceptions of Aging. Jrn Pers Soc Psych 2002. 83 (2): 261-270

Tato fotka od autora
Neznámý autor s
licenci [CC BY-SA](#)

starnuti.fss.muni.cz

https://starnuti.fss.muni.cz

80 %

MUNI CERA
FSS

English

[O nás](#) [Výzkumná témata](#) [Aktivity](#) [Publikace](#) [Inspirují nás](#) [Lidé](#) [Kontakt](#) [MUNI pro každý věk](#)

Centrum pro výzkum stárnutí

Jsme pracovní skupina při katedře sociologie FSS MU a výzkumně se zabýváme otázkami věku, stárnutí a stáří v sociologické perspektivě. Dlouhodobě se věnujeme sociologii stárnutí, problematice věkové diskriminace, otázkám aktivního stárnutí a věkového mainstreamingu. Podílíme se na výzkumných projektech pro národní i mezinárodní instituce a poskytujeme konzultace implementačních projektů státních institucí a neziskových organizací.

Mezi naše okruhy zájmu patří, mimo jiné, otázky domova, bydlení a prostředí, sociální a důchodová politika, trh práce, rodina a partnerství, sociální vyloučení, celoživotní učení a technologie. Poskytujeme expertizu v oblastech sociální, kulturní a environmentální gerontologie. Využíváme kvalitativní i kvantitativní metodologické přístupy a zpracováváme analýzy politik.

vidovicova@fss.muni.cz

[Jak na SOC, SAN, GEN](#)

Odkazy a zdroje

Studie a výzkumy

- > [Policy Brief "Ageismus v prostředí trhu práce" \(anglicky\)](#)
- > [Věk jako závislá proměnná: ideologie věku, ageismus a stárnutí v české společnosti \(Disertační práce\)](#)
Doporučená citace: Vidovičová, L. (2007). Věk jako závislá proměnná: ideologie věku, ageismus a stárnutí v české společnosti. Disertační práce. Brno: FSS MU. Dostupné online z: https://is.muni.cz/th/p26pi/Disertace_Vidovicova.pdf
- > [Věkový mainstreaming - studie VÚPSV v.v.i.](#)
Mainstreaming věku jako strategie managementu populací se stárnoucí demografickou strukturou. [Age mainstreaming as a management strategy for ageing populations.]. / Lucie Vidovičová, Eva Gregorová - Praha: VÚPSV, v.v.i. - výzkumné centrum Brno, 2007. - 76 s. - ISBN 978-80-87007-57-0
- > [Věková diskriminace - ageismus: úvod do teorie a výskyt diskriminačních přístupů ve vybraných oblastech s důrazem na pracovní trh](#)
Publikace přináší výsledky prvního empirického šetření problematiky ageismu a věkové diskriminace v ČR. Autoři: Lucie Vidovičová, Ladislav Rabušic - Praha: JAKO, 2016
- > [My jsme si stáří nezavinili...čeká to každýho. Povaha a prevence diskriminace seniorů v ČR](#)
Doporučená citace: Vidovičová, L., Gregorová, E. 2008. "My jsme si stáří nezavinili...čeká to každýho. Povaha a prevence diskriminace seniorů v ČR".

Kampaně

- > [Zastavme ageismus v době koronaviru!](#)
Apel na inkluzivní práci s věkem a odstranění stereotypních opatření vůči seniorům
- > [Galwayská výzva](#)
Výzva „Bojujme proti vyloučení a věkové diskriminaci starších lidí během pandemie COVID-19: čtyři klíčová sdělení“
- > [Česká gerontologická a geriatrická společnost - aktuální informace](#)
Přehled relevantních kampaní a apelů k problematice COVID-19 a seniorů
- > [Globální kampaně WHO pro boj s ageismem](#)
- > [Stránky Evropské komise pro otázky diskriminace](#)
- > [Regionální Implementační strategie Madridského Mezinárodního akčního plánu přípravy na stárnutí \(2002\)](#)
- > [UNECE Boj proti ageismu na trhu práce](#)
- > [MPSV info k opatření pro seniory COVID-19](#)
- > [Alzheimer Europe - stanovisko k situaci COVID-19](#)
- > [UN Policy Brief on COVID-19 and older persons](#)
- > [UNHCR diversity consideration in COVID-19](#)
- > [UK Strategy for healthier and longer lives](#)

Facebook.com/groups/starnuti

 Stárnutí: Je věk jenom číslo? / Ageing: Is age just a number?

[Procházet](#) [Správa](#)

- [Hlavní stránka komunity](#)
- [Události](#)

 [Upravit](#)

Stárnutí: Je věk jenom číslo? / Ageing: Is age just a number?

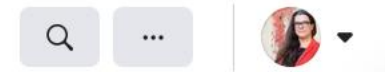
 Veřejná skupina · 505 členů

[+ Pozvat](#)

vidovicova@fss.muni.cz

[Jak na SOC, SAN, GEN?](#)

- [Diskuze](#)
- [Doporučeno](#)
- [Multimédia](#)
- [Soubory](#)
- [Lidé](#)
- [Reels](#)

Věkové bariéry/hranice

Otázka:

*Lidé mají různý názor na to jaké chování je ještě spravedlivé a jaké už spravedlivé není a představuje **diskriminaci**. Myslíte si, že následující situace jsou spravedlivé nebo nespravedlivé?*

1.rozhodně spravedlivé --- 4.rozhodně nespravedlivé

Akceptace věk. bariér (%)	😊	☹️
Seniorská sleva do muzea a MHD		
„ Student “ pro účel soc. dávek jen do 26		
Transplantace orgánů - 30 dříve než 60		
Podpora 50+ a přitom mladí nezaměstnaní		
Mamograf hrazen až od 40 let		
Mladší nižší plat bez ohledu na zkušenost		
Mamograf hrazen jen do 70 let		
V TV o starých jako chudých, nemocných		
Když se řekne, že „stará žena je ošklivá “		
Zaměstnavatel nechce zaměstnávat 55+		

Akceptace věk. bariér (%)	😊	☹️
Seniorská sleva do muzea a MHD	81	19
„ Student “ pro účel soc. dávek jen do 26	69	31
Transplantace orgánů - 30 dříve než 60	54	46
Podpora 50+ a přitom mladí nezaměstnaní	44	56
Mamograf hrazen až od 40 let	27	73
Mladší nižší plat bez ohledu na zkušenost	26	74
Mamograf hrazen jen do 70 let	19	81
V TV o starých jako chudých, nemocných	9	91
Když se řekne, že „stará žena je ošklivá “	8	92
Zaměstnavatel nechce zaměstnávat 55+	6	94

Šťastné stáří / šťastné dětství ?

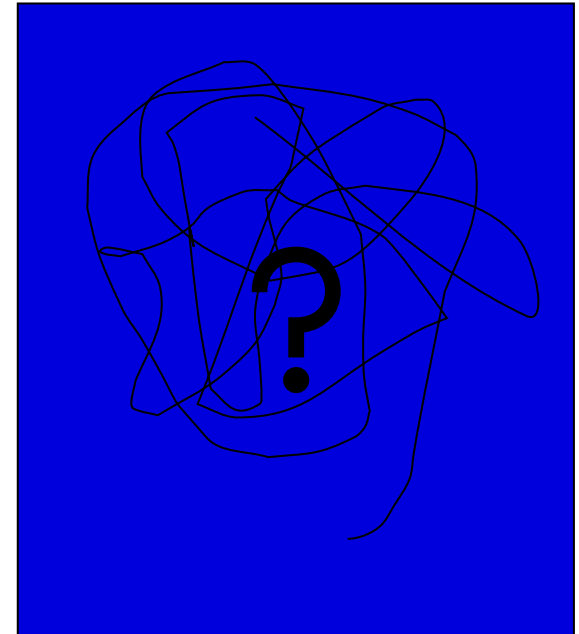
<http://ss2018.alvepi.com/displayimage.php?pid=44>

vidovicova@fss.muni.cz

<https://www.prachatice.eu/stastne-stari-ocima-deti/gs-3694>

Jak na SOC, SAN, GEN?

MUNI

GENPATH: Genderové cesty exkluze v sociálních vztazích ve stáří pohledem životní dráhy

Kdo je osamělý?

vidovicova@fss.muni.cz

Jak na SOC, SAN, GEN?

Zdroj/Source: <https://oneminuteenglish.org/en/people-are-or-people-is/>

P O P I Š – *Napište si situaci, kdy jste se byli sami, a cítili jste se dobře, a kdy jste se cítili osaměle a nebyly vám tyto pocity příjemné.*

P O R O V N E J – *Čím se tyto dva zážitky od sebe liší? V čem vidíte podobnosti?*

V Y B A V S I / A S O C I U J – *Co se vám vybaví, když se řekne slovo osamělost?*

A N A L Y Z U J – *Co všechno mohou podle vás pocity osamělosti způsobit?*

A P L I K U J – *Navrhněte, jak lze negativním pocitům osamění předcházet. Jak byste jim předcházeli vy?*

A R G U M E N T U J – *Co vás vede k tomu, když se rozhodnete někdy být sami?*

https://www.youtube.com/watch?v=n3Xv_g3g-mA

vidovicova@fss.muni.cz

Jak na SOC, SAN, GEN?

MUNI

□ Nápověda slov: *obezita, spolupráci, mechanismus, univerzální, tělesná, smutku, biologie, osaměle, renesanci (možné poskytnout žákům)*

1.	O	S	A	M	Ě	L	E												
2.	S	P	O	L	U	P	R	Á	C	I									
3.	B	I	O	L	O	G	I	E											
4.	T	Ě	L	E	S	N	Á												
5.	U	N	I	V	E	R	Z	Á	L	N	Í								
6.	R	E	N	E	S	A	N	C	I										
7.	M	E	CH	A	N	I	S	M	U	S									
8.	S	M	U	T	K	U													
9.	O	B	E	Z	I	T	A												

- 1) Cítit se **"osaměle"** a být sám není totéž. (úvod)
- 2) Přirozený výběr odměňoval naše předky za **"spolupráci"** a formování vztahů. (1. část)
- 3) Být společenský se stalo nedílnou součástí naší **"biologie"**. (úvod)
- 4) Osamělost je **"tělesná"** funkce, podobně jako hlad. (1. část)
- 5) Doslova každý se v určitém bodu svého života cítí osaměle, je to **"univerzální"** zkušenost člověka. (4. část)
- 6) Epidemie osamělosti, kterou vidíme dnes v podstatě začala už v pozdní **"renesanci"**. (2. část)
- 7) Jak fyzická, tak psychická bolest používají stejný **"mechanismus"** v našem mozku. (3. část)
- 8) Počáteční pocit izolace vede k pocitům napětí a **"smutku"**. (4. část)
- 9) Osamělost je dvakrát smrtelnější než **"obezita"**. (3. část)

- 1) Jaké významy slovní spojení „spolu sami“ může mít? Co si pod tím spojením představíte? Kdy byste jej použili?
- 2) Při jakých situacích a událostech se lidé mohou cítit osamělí?
- 3) Jaká byste navrhli preventivní řešení, která by mohla pomoci překonat pocity osamělosti v takových situacích? Můžete si pomoci tím, co byste dělali, kdybyste se ráno probudili cítili se osaměle? Jsou nějaké činnosti, věci, lidé, kteří by vám pomohli nepříjemné pocity překonat?
- 4) Video ukazovalo osamělost jako univerzální zkušenost, kterou cítíme všichni neohledně na věk. Zkuste se teď na chvíli vžít do člověka věku vašich prarodičů/vnoučat. Jak myslíte, že jejich věk může souviset s pocity osamělosti? Může nějak věk a stáří ovlivňovat, že se lidé cítí častěji osamělí?
- 5) Představte si, že jste primátory/primátorkami nebo starosty/starostkami města a máte vytvořit projekt pro obyvatele, který by pomáhal starším lidem při pocitech osamělosti. Jaký projekt by to byl? Proč myslíte, že by starším lidem mohl pomoci?

Věkové modely 3generační rodiny

Raná reprodukce								
Otec	22	32	42	52	62	72	82	92
Matka	20	30	40	50	60	70	80	90
Dítě	0	10	20	30	40	50	60	70
Vnouče			0	10	20	30	40	50
Opožděná reprodukce								
Otec	40	50	60	70	80	90		
Matka	35	45	55	65	75	85		
Dítě	0	10	20	30	40	50		
Vnouče					5	15		

Zjistěte věkový profil vaší rodiny (lze pro matčinu a otcovu stranu zvlášť, tj. 2 tabulky) a jeho vývoj v čase (po desetiletích). Výchozím bodem je narození Vašeho rodiče. Diskutujte jak se mění možnosti, příležitosti a možné překážky pro rodičovství, prarodičovskou roli a vztahu k vnoučatům, potřebu péče o seniory apod. v závislosti na různých modelech (srovnejte se spolužáky). Jsou si modely spíše podobné, nebo se liší?

	T0	T+10	T+20	T+30	T+40	T+50	T+60	T+70
Děda								
Babička								
Dítě (rodič)	0							
Vnouče (já)								
Sourozenec (nejmladší)								
Sourozenec nejstarší)								
Plán, kdy chci já mít dítě								

vidovicova@fss.muni.cz

Jak na SOC, SAN, GEN?

MEMORANDUM / OSOBNÍ PLÁN

Co v příštích dnech, týdnech a měsících mohu udělat pro lepší mezigenerační vztahy, pro více každému-věku-přátelskou společnost?

Jak vyкроčím proti „epidemii osamělosti“?

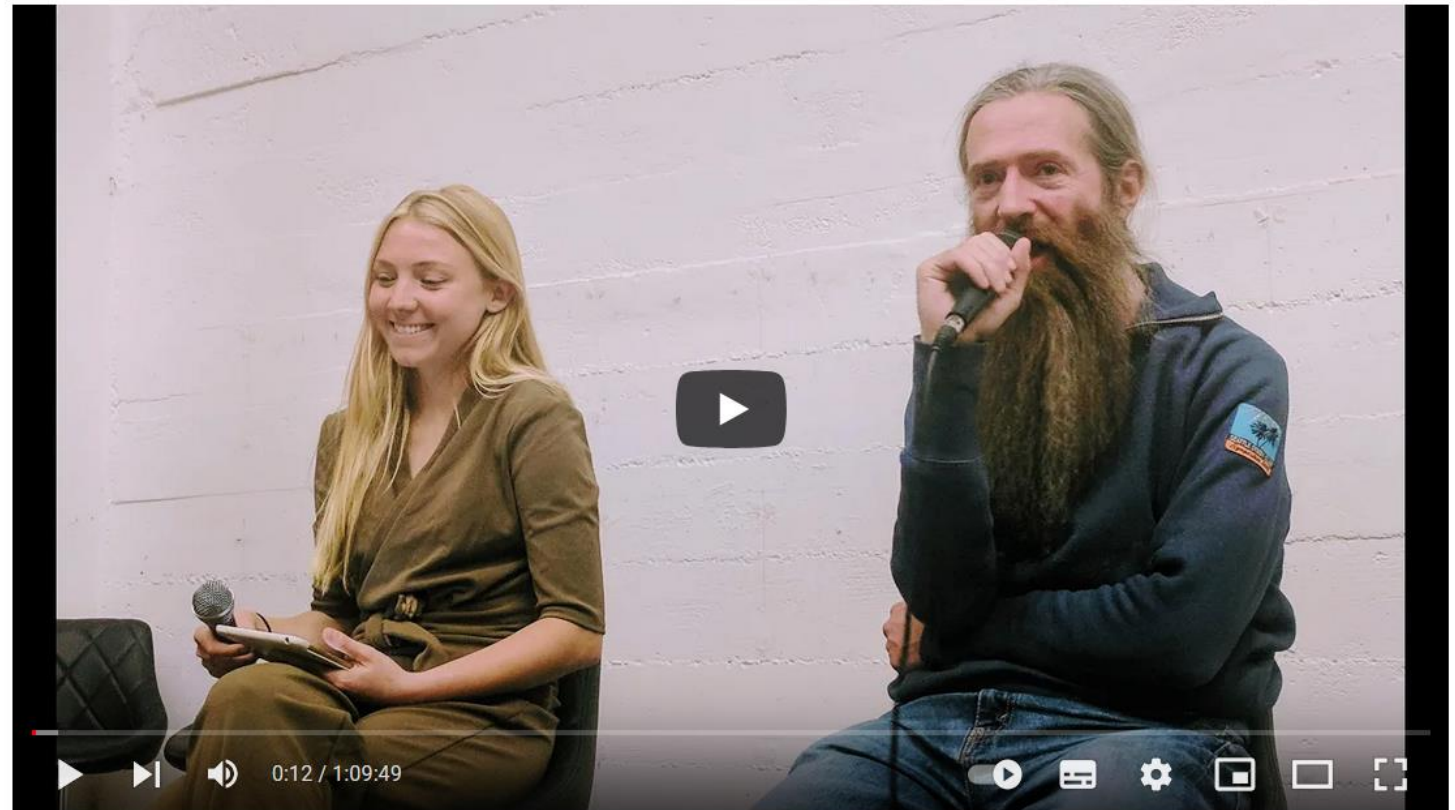
Co udělám pro sebe a své „lepší“ stárnutí?

Aubrey de Grey a jeho argumenty k dlouhověkosti

Hledat

<https://youtu.be/B3fUJbkF6h0>

Longevity Myth Busting - Aubrey de Grey

Foresight Institute
15,3 tis. odběratelů

Odebírat

809

Sdílet

Klip

<https://www.twitch.tv/videos/1651469955?t=06h05m20s>
<https://www.twitch.tv/videos/1651469955?t=09h08m20s>

vidovicova@fss.muni.cz

Jak na SOC, SAN, GEN?

MUNI